

Akadémie I. S. Kjauberom a d. svedčia nepochybne o uznávaní jeho tvorby v petrohradských výtvarných kruhoch.

Rombauerov pobyt v Rusku spadá do obdobia vzrušených rokov, kedy medzi sebou bojujú svetové názory, spoločenské sústavy a umelecké koncepcie. Vypĺňajú ho z veľkej časti napoleonské vojny, sprostredkujúce vo zvýšenej miere styk s francúzskou kultúrou. Jej nový kurz, udávaný J. L. Davidom, rozchádza sa s prejemnosťou rokoka aj s aristokratickým sentimentalizmom a namiesto nich vynáša triezve demokratické cnosti občianske. V týchto tendenciách sa utvrdzuje prostredníctvom ruskej portrétnej školy, v ktorej práve v tomto období dozrievajú pozoruhodné plody ruského podobizniarskeho umenia, aj Ján Rombauer.

Azda najviac sa Rombauer približuje koncepcii V. L. Borovikovského (1757—1825). Je súhlasný najmä s tým obdobím jeho tvorby, kedy u Borovikovského prvotnú idealizáciu vystriedava ľudsky presvedčivá charakterizácia, založená na prírodne i psychologicky vieryhodnej interpretácii modelu (Podobizeň E. Iljinskej, 1812, Podobizeň grófa Gurjeva, 1818, ale aj práce z obdobia po návrate na Slovensko — Podobizeň grófkky Forgáčovej, 1830, Podobizeň pani Hellenrovej).

S Borovikovského žiakom, A. G. Venecijanovom (1780—1847) zblížuje Rombauera nielen živý kolorit, ale aj isté duchovné príbuzenstvo, dané azda tým, že obaja unikli akademickému drilu i akademicky hladkej bezproblémovej malbe. Spôsobom charakterizácie a ideálom krásy je Rombauer blízky vkusu V. A. Tropinina (1777—1857). Z podružnejších zjavov ruského portrétneho maliarstva vedú nitky Rombauerových vzťahov k P. Lewizkému a J. E. Jakovlevovi (1787—1843).

Vo svojich najlepších dielach z obdobia po roku 1810 sa Rombauer usiluje o méty vytýčené jeho vynikajúcim ruským rovesníkom, nesputnaným romantikom O. A. Kiprenským (1782—1836). Kiprenského vplyvom je poznačený Autoportrét z roku 1813, charakterizovaný o. i. aj záujmom o riešenie problematiky svetelno-atmosférickej vibrácie, ďalej psychologicky vynikajúco prepracovaná, rukopisne uvoľnená Podobizeň mladého muža

z toho istého roku, Autoportrét z roku 1821 a jeho pendant — Podobizeň umelcovej manželky.

Pozoruhodné miesta zaujímajú v Rombauerovej ruskej tvorbe aj portréty V. V. Michalkova a grófkky Kutajsovej, odvodené z elegantnej empírovej podobizne Ingresovej.

Návratom na Slovensko na jeseň 1824 príťažlivosť Kiprenského príkladu ustupuje. V maloburžoáznom prostredí Prešova uplatňuje Rombauer skôr reminiscencie na významove jednoznačnejšie dielo V. L. Borovikovského, najmä však V. A. Tropinina (Podobizeň grófa Štefana Forgáča, 1825; Podobizeň mladej ženy, 1826; Podobizeň mladého muža s fúzikami, 1826; Podobizeň dámy pri stolíku so šijacími potrebami, 1827). Celková preplnenosť a prebujnená zdobivosť portrétov z tohto obdobia, napoly intímnych, napoly reprezentačných, postráda už uhladenú veľkomestskú noblesu vlastnú Rombauerovej petrohradskej tvorbe a signalizuje niektoré dotyky so stredoeurópskym *biedermeierom* (Podobizeň sediacej mladej dámy s ružou v lavici, 1830), selektovaným z Viedne.

Z umelcovho tvorivého procesu čoraz viac vystáva zložka emočná, namiesto nej sa empíria spája s rutinou a s konvenciou. K výnimkám v tomto smere patrí dvojica podobizní prešovského advokáta Kardossa a jeho manželky (1836).

S dielom svojich prešovských súčasníkov, s lineárnym klasicizmom Jozefa Miklošiča (1791—1841), ani so štylizovaným, dekoratívnym *biedermeierom* Jozefa Ginovského (1800—1857) sa Rombauerov prejav nestretáva na jednej názorovej platforme. Ak možno hovoriť o určitých vzťahoch, ide skôr o poučenie mladšieho Ginovského na Rombauerových raných, na Slovensku zanechaných prácach.

Rombauerovo dielo predstavuje jednu zo zaujímavých kapitol slovensko-ruských výtvarných i kultúrnych vzťahov a stykov v minulosti. Svojím osobitým prízvukom, daným poučením na ruskej empírovej a romantickej portrétnej škole, je špecifickým prínosom do slovenského maliarstva prvej polovice 19. storočia.